(2900) 4. V-2385

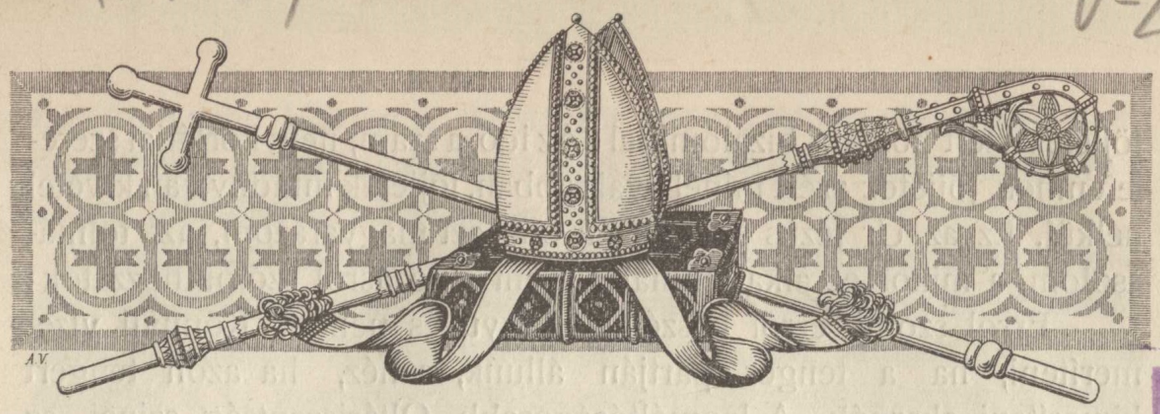

EGYHÁZ-MEGYEI KÖNYVTÁR VÁC

ELMÉLKEDÉS

arról, hogyan járuljunk a szent áldozáshoz.

Tartotta nagyméltóságú és főtisztelendő gróf *Csáky Károly Emánuel* v. b. t. tanácsos, váczi püspök 1906 okt. 12-én tartott oltáregyleti választmányi ülésen. — Kiadja a váczi központi oltáregyesület.

Krisztusban szeretett leányaim!

X. Pius, a dicsőségesen uralkodó római pápa a legutóbbi időben kiadott körlevelében a gyakori szentgyónást és áldozást ajánlja hiveinek.

A keresztény hit első századainak ez volt a gyakorlata. A buzgó hivek valahányszor jelen voltak a szentmisén, a szent áldozáshoz is járultak. Csak később, a mikor hidegült a hitélet, fejlődött ki a szigorúság leple alatt bizonyos farizeizmus, azon okoskodással, hogy gyarló, gyenge az ember s azért nem méltó, hogy gyakrabban járuljon az Úr asztalához. Az Úr Jézus végtelen irgalmán s a hivek iránta való gyermeki bizalmán nyugvó gyakori szent áldozás évi háromszori, majd egyszeri áldozássá zsugorodott össze: sőt szálka lett némelyek szemében, ha valaki többször kíván részesülni a mennyei mannában.

Pedig, Krisztusban szeretett leányaim! a ki mondotta: «*Venite ad me omnes. Jöjjetek hozzám mindnyájan!*» nem azt mondta, jöjjetek *egy évben egyszer,* sőt még azt sem, jöjjetek a mikor *szükségtek* van, hanem: «*Venite ad me omnes, qui fatigati estis et ego reficiam vos;* jöjjetek hozzám mindnyájan, a kik terhelve vagytok és én megenyhítlek titeket.»

Ismerem gyarlóságtokat, ismerem gyengeségteket és bajaitokat. Ismertem azokat akkor is, a mikor alkottam szeretetemnek e nagy szentségét: *de épen mert ismerem mindezeket, azért* szereztem azt.

Jöjjetek azért hozzám bizalommal! Az idő, a szám, nem korlátjai szeretetemnek, jöjjetek azért minél gyakrabban, jöjjetek mindnyájan kivétel nélkül. Ez az Úr Jézus szava s én csak azt magyarázom, azt tolmácsolom, a mikor ez alkalommal a szent áldozásról szólok hozzátok!

Erről szólni, erről beszélni könnyű és nehéz! Könnyű vizet meríteni, ha a tenger partján állunk, nehéz, ha azon tengert kimeríteni akarnók. A legméltóságosabb Oltáriszentség szinei az Isten végtelen szeretetének tengerét veszik körül s az abban rejlő kegyelmeknek se vége, se hossza, tehát könnyen meríthetünk belőlük; de nehéz is róla szólani: mert véges lények levén, azt átérteni és kimeríteni képtelenek vagyunk.

Mostan a szent áldozásról akarok elmélkedni, azt fejtem ki, hogy jóllehet az Úr Jézust az vezette a legméltóságosabb Oltáriszentség szerzésében, hogy gyakran járuljunk e nagy szentséghez s vele lelkileg gazdagodjunk; lelkünk mégis csak úgy gazdagszik és erősbödik az élet, a kegyelmek e forrásából, ha úgy járulunk a szent áldozáshoz, a mint járulnunk kell.

Hogyan is áldoznak igen sokan a keresztény hivők közül? Felveszik az ünneplő ruhát, elolvassák a szokásos imádságot, keresztet is vetnek, a mikor magukhoz veszik az Úr testét, majd elmondják gyorsan a hálaimákat s hazasietnek.

A mit valamikor hirdetett az Úr Jézus, az máma is áll: a kik imádni akarják az Istent «*in spiritu et veritate debent adorare*» lélekben és igazságban kell imádniok. Necsak testünk hajoljon meg, hanem a lélek is, necsak ajkainkkal, hanem lélekben is imádjuk az Istent, a mikor az Úr szent testét magunkhoz venni készülünk, ha azt akarjuk, hogy Istennek tetsző, nekünk pedig üdvösséges legyen!

Miután lélek nélkül veszszük, magunkhoz az Úr szent testét és vérét azért nem tudjuk kellőleg értékelni nagyságát sem.

S vajjon mit tesz az, lélekben és igazságban járulni a szent áldozáshoz? Épen erről akarok röviden szólani.

I. A mivel kezdenünk kell: az elmélkedés! De mi az az elmélkedés? kérdezed, vagy pedig talán azt mondod: ez papoknak, apáczáknak való. Oh kedves leányom! Nemde, bármihez fogunk, ha valamelyes súlyt fektetünk reá, előbb eszünkkel, azután kezünkkel nyulunk hozzá. Vagy talán a mikor ruhát akarsz szabni, előbb az ollóval mész neki a szövetnek, vágod és nyirbálod össze-vissza s csak azután gondolod meg, hogy mit is akarsz

tulajdonképen készíteni? Nem! Az okos, értelmes ember tulajdonsága, hogy előbb megfontolja, mit akar tenni, vagyis elmélkedik s csak azután fog hozzá terve kiviteléhez.

No lásd! okos ember a szent dolgokban is okosan cselekszik. A szent áldozás előtt is először gondolkoznunk, azaz elmélkednünk szükséges. A ki a nélkül járul a szent áldozáshoz, olyan az, mint a ki terv, megfontolás nélkül össze-vissza szabja a drága ruhakelmét. Kárát vallja önlelkének; nem veszi észre, nem látja hasznát a szent áldozásnak s ha nem látja, azonnal kéznél van a kifogás: mire való az a gyakori áldozás?

Pedig ha valamikor, épen a szent áldozás előtt igen könnyű az elmélkedés. Rövid vonásokban előadom, hogy lelkükbe vésve, sok hasznát vegyük mindenkoron: mert ez az áldozó hiveknek s a misező papoknak egyaránt szükséges, ha lelki gyümölcscsel áldozni, illetve misézni akarnak.

Három kérdést kell feltennünk: Quis venit ad me? — Ad quem venit? — Et cur venit? Vagyis: 1. *Ki* jön hozzám, 2. *kihez* jön és 3. mi *végre* jön s ha e három kérdésre megfelelünk szivünk egyszerüségével, meg van az elmélkedés; meg van áldozni akaró lelkünk szükséges alaphangulata.

1. *Ki jön hozzád?* Jézus Krisztus, Istennek egyszülött szent Fia tér be szivedbe, lelkedbe!

Ezt tudom, mint kis gyermek tanultam és még el nem felejtettem — válaszolod. Tudod s mégis úgy áldozol, úgy futsz és szaladsz az Úr Jézussal szivedben, hogy utánad is lehetne és kellene kiáltani a szent életű Aquila atyával: Édes barátom, édes leányom, bánj jobban azzal, a ki oly végtelenül jó!

Igen! tudjuk, ki jön hozzánk, de nincs, «*qui recogitet corde*», nincs, a ki szivvel, lélekkel, a ki hittel fontolná azt meg: azért oly lanyhák, azért oly gyarlók, ha nem szentségtörők, áldozásaink. Ki jön hozzád? Az a Jézus, a ki leszállt a mennyekből és lehozta az igazságot! Az a Jézus Krisztus, a ki szóval és példájával tanított, az a Jézus Krisztus, a ki szenvedett és meghalt érted a keresztfán; az a Jézus, a ki eljön egykor megitélni az eleveneket és holtakat. Ez a Jézus tér be szivedbe! Elhagyja — emberileg szólva — mennyei trónját, elhagyja angyalait, el édesanyját s szivedbe száll.

A mikor áldozni akarsz, ezt nemcsak tudnod, hanem hinned, erősen hinned kell! Ebből sarjad áhitatod, ettől függ szent áldozásod üdvös eredménye.

Mikor Betlehemben Édesanyja és szent József menhelyet kerestek, a Szentírás röviden jelzi fáradozásaik eredménytelenségét. *Non erat eis locus in diversorio*: *nem vala helyök* a szálláson.[1] S miért? Mert elhomályosult a zsidóknak az igaz Messiásban való régi hite, nem ismerték fel őt. Talán nálad is kopogtat, nálad is menhelyet keres, a te szivedben is akar megszállni: de méltó helyet, kellő szállást nálad sem talál, mert hited világa lohadni kezd s nem éleszted azt gondolkozva, elmélkedve s azért nem is tudod, ki az, a ki hozzád jönni óhajt.

Ha valami földi nagyság készül hozzád jönni: mi mindent elkövetsz, hogy méltóan fogadjad! Beszélsz róla, kutatod eredetét és befolyását, mérlegeled állását, leveted pongyola ruhádat, le gondolkozásod pongyolaságát is, hogy legszebb ruhádba öltözve, a legméltóbb szavakkal, a tisztelet legnagyobb kifejezésével fogadjad házadban! És ez helyes, ez természetes; megdicsér érte minden józan ember.

S ha Isten Fiának eljöveteléről van szó, vajjon mit kell tenned az ő méltó befogadására? Mi a legnagyobb földi nagyság az Isten Fiához képest? Ha egybefoglalom mind a földi hatalmakat és nagyságokat, azok fénye és nagysága csak árnyék az Úr Jézus mellett! Szedd tehát jól össze lelkedet, gondold meg jól, fontold meg élő hittel, ki jön hozzád; s így fogadd be gyarló szivedbe a mennyei Királyt.

2. Az első kérdés kapcsán csakhamar támad a másik: *Kihez jön?* Kihez jön? Ha azt mondod: teremtményhez, ha azt, hogy gyarló emberhez jön, ez mind igaz, mind való, de nem kimerítő felelet.

Az ember természetében van, hogy kiki maga-magát képzeli a világ központjának, azon tünődik, mit mondanak, mit gondolnak felőle, azon van, hogy vele foglalkozzanak, őt észrevegyék, dicsérjék, magasztalják... Közös hajlamunk ez s rendszerint veszedelmes... Egy vonatkozásban volna helyén: a mikor Istennel állunk szemben. Itt, az igaz, épen ellenkező figyelmünk iránya, olyankor általánosságokban szeretünk mozogni, pedig épen itt van helye és létjoga annak, hogy ön magunkkal foglalkozzunk; e kérdésnél: *kihez* jön, senki másra, csak önmagunkra gondoljunk. Mert a mikor az Isten közeledik hozzád, nem a világgal, hanem veled akar foglalkozni, a *te szivedbe* akar térni!

[1] Luk. II. 7.

Kihez jön? Tekints végig testi-lelki valódon, szedd szét lelked titkos redőit, nyisd ki jól szemedet s nézz önmagadra: s akkor s így felelj a kérdésre: kihez jön? Igy látod majd azt a végtelen távolságot közötted és az Isten Fia között, azt a végtelen ürt, a mely gyarlóságod, bünös voltod és a te Urad és Istened szentsége között tátong. Vizsgáld meg magad, s gondold meg jól, nemcsak milyen vagy, hanem milyennek *kellene* lenned és nem vagy az.

Az embereket félrevezethetjük, erény, talán szentség látszatával taposhatjuk a földet, de az Úr Jézus jelenlétében vége minden önámításnak; közeledtével a jóakaratuak szeméről lehull a hályog.

Ki vagy te, Istenem és ki vagyok én? Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj. Minél őszintébben, alázatosabban vallom és ismerem be gyarlóságomat, hibáimat: annál többre becsül az irgalmas Jézus, annál kedvesebb lesz lakása szivemben.

Ha őszintén birálod és vádolod magadat, ezt senki sem hallja, senki sem látja: csak az Isten, a ki pedig igen nagy súlyt fektet arra, mert a mint ellentáll a gőgösöknek, úgy letekint szeretettel és irgalommal az alázatos, töredelmes lelküekre. Quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.[1] Igazságnak kell egyszer lenni: ha te nem itélsz magadról igazságosan, megitél téged az Isten.

Tehát bátran! ismerd be nemcsak a rosszat, a mit életedben elkövettél, jóllehet megbocsátá már a jóságos Isten, hanem azt is, hogy a mi jót tettél, nem úgy tetted, a mint kellett volna: mert rossz szándék vezérelt abban, vagy nem jó helyen, nem jó időben cselekedtél!

Minél jobban ismered be bánatos szívvel mindezeket, annál jobban veszi azt észre az Úr Jézus és betölti kegyelmével.

3. *Mi végre* jön az Úr Jézus? ez a harmadik kérdés. Talán reád szorul? Ezt nem hihetjük. Talán hasznára válik, vagy boldogságára szolgál, ha meglátogat? Hasznára nem. Boldogság, az igaz, lebeg szeme előtt: de boldogítani vele nem saját magát akarja, hanem a gyarló embert. Eljön, hogy engem, a lelki bajokban szenvedőt meggyógyítson. Meglátogat, hogy ne maradjak

[1] Péter I. V. 5.

önmagamra a hosszú, terhes úton, a melyet be kell járnom, ha czélomat elérni akarom. Hozzám társul, hogy vezérem és gyámolítóm legyen. Velem egyesül, hogy gazdagítva, kegyelmekkel elhalmozva szegény lelkemet, megvigasztaljon és erősítsen.

Mennyi látogatót fogadunk mi akár egy éven, sőt egy hónapon át is. De melyiknek távoztával mondhatnók, hogy látogatása értéket képviselt, hasznos volt számunkra? Egy van, a kinek lábnyomait áldás kiséri mindenhova: az Úr Jézus Krisztus. Eljön hozzánk mint legjobb barát, a kinek kitárhatjuk őszintén és bátran szivünk rejtekét, elpanaszolhatjuk összes bajainkat; eljön mint legjobb testvér, a ki tud és akar segíteni; eljön mint legjobb atya, a ki szentséges vérével, szentséges testével táplálja gyermekeit, a ki önvérét hozza, az örök élet új elemét csepegteti bűnös szivünkbe s a romlottból épet, a bukottból megigazultat, a bűnösből szentet alakít.

Ha ily szellemben, ha ezen gondolatokkal közeledem az én Uramhoz és Istenemhez; ha ilyen lelkem világa, a melybe Őt fogadni akarom: akkor kedves lakóhelye lesz neki gyarló szivem, megtelik kegyelemmel a szükölködő és erősbül a gyenge.

II. Ha így, ha ilyen gondolatokkal készülök eljövetelére, akkor lesz kellő gondolatom, kellő szavam, a melylyel üdvözöljem az érkezőt, lesz megfelelő érzelmem, a melylyel megháláljam leereszkedését, eljöttét.

Mert a mily fontos a jó előkészület, olyan szükséges a hálaadás.

Ebben tévednek legtöbben: elolvassák sebtiben az imádságot és sietnek, futnak az Úr asztalától, nem gondolva vele, hogy most óhajt szivökhöz szólni az Úr!

Háromra kell ügyelnünk a szent áldozás után, ha részesülni óhajtunk mindazon kegyelmekben, a melyeket hoz és kínál az Úr Jézus.

Adoratio, imádás az első kellék. Imádnunk kell a mennyei vendéget. *S* vajjon hogyan? Gondold el, a mi valóban történik szivedben, képzeld el az Úr Jézust, a mint helyet foglal — mint trónusán — gyarló szivedben, körülötte az angyalok serege, a kik emberi fülnek hallhatatlan éneket zengenek a mennyei, magát megalázott Királynak. Kebeled mennyország: mert az Úr Jézussal az Atya és Szentlélek is betért szivedbe; és e mennyországban az Úr Jézus szavára és a te szavadra figyelnek mindnyájan.

Mily boldogok volnánk, ha csak pillanatra is megnyilnának előttünk a mennyek kapui s legalább messziről szemlélhetnők annak boldogságát és örömét. «Szem nem látta, fül nem hallotta, mit Isten azoknak készített, a kik szeretik őt», mondja a világ apostola, lelkében a hetedik mennyországba ragadott szent Pál.

S e mennyország most szivedbe száll, a mikor az Úr Jézus jön tehozzád. Itt van Ő, nem hogy megitéljen, hanem hogy megvigasztaljon.

Mit kell tehát tenned, mit gondolnod, a mikor magadhoz vevéd az Urat? Tedd, a mit az angyalok tesznek: borulj le mélyen, de nem annyira testeddel, mint lelkedben és mondd alázattal és áhitattal: Szent, szent, szent vagy seregek Ura s Istene! S imádva őt Szentségeért, mindjárt kérleld meg a magad és mások bűneiért.

Deprecatio, az engesztelés a hálaimának másik legtermészetesebb vonása.

Akár magamat nézem, akár másokra tekintek, mit látok, mit tapasztalok? Hidegséget, közönyt, minden életet megdermesztő hitetlenséget. És ezzel szemben nem volna egy kérlelő szavunk sem?

Az Úr Jézus a keresztfán függve is kérlelte a megbántott mennyei Atyát, a mikor égre emelve vérbeborult, bágyadt tekintetét és imádkozott. *Pater dimitte illis: non enim sciunt, quid faciunt.* Atyám! bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.[1] S a mi ajkunk akkor sem nyilnék ily kérlelő imára, a mikor kereszthalála vérontás nélkül való megismétlésének mennyei gyümölcse, a szentségi Üdvözítő száll sziveinkbe? Holott épen közelében, belőle sugárzó kegyelmének fényénél látjuk legélesebben, legjobban bünös, gyarló voltunkat, az Ő szeretete lehelleténél érezzük legjobban közönyös, jéghideg valónkat.

Kérleljük Őt, kérleljük legalább mi, a kiknek épen ezen egyesület, a melynek tagjai vagyunk, irja azt elő. Hiszen a jó Isten is úgy alkotta Krisztusban szeretett leányaimnak szivét, hogy természeténél fogva is kérlelésre kész.

S végre megkérlelvén, könyörögjünk Hozzá. *Petitio, kérés* legyen a szent áldozás után való imáink harmadik része.

[1] Luk. XXIII. 34.

Mikor az Úr Jézus szived trónusára ül, első szava, melyet hozzád intéz: «Mit akarsz, hogy cselekedjem neked!»[1] Jóságos tekintete biztat, mindenható ereje biztosít, hogy teljesíti könyörgésedet. «Uram, hogy lássak», volt az útszéli koldusnak könyörgő válasza. Ha nem tudsz imádkozni, itt van az alkalom, hogy azt megtanuljad attól, a ki a hegyen tanította a népeket imádkozni. Talán sötét a lelked tekintete; erőtlen, gyenge a hited: ez tart téged is lenyügözve az út szélén s nem haladhatsz! Uram, hogy lássak, adj belátást, így könyörögj magad is.

Keresd hitednek támaszát itt, a hol elrejté magát a kenyér szinében az Úr, hogy ne ijedj meg tőle.

Az élet nagy küzdelmei közt megingott Istenben való bizalmad: fordulj ahhoz, a ki mondá: *Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis.* Jöjjetek hozzám mindnyájan, a kik terhelve vagytok és én megenyhítlek titeket. Ha teremtmények elhajlították szereteted delejtűjét, enged annak, a ki azt mondta: Perpetua charitate dilexi te, ideo miserans *attraxi te.* Örök szeretettel, szerettelek téged, azért könyörülvén, magamhoz *vontalak.* Ha nem tudsz megbocsátani, legyen segítségedre az, a ki legnagyobb kínjai közt megbocsátott elleneinek. Ha lecsigáz a búbánat és szenvedés, magad elé állítsd a bánatos és szenvedő Krisztust. És így tovább...

Mindenki tudja saját baját, azt tárja ki az Úr Jézus előtt; mindenki ismeri lelke sebeit, azokra mutasson s gyógyulást kérjen!

S ezek után térjünk át anyagi bajainkra, adjuk elő ideiglenes szükségleteinket s kérjük, a mit óhajtunk, kérjük, a mire szükségünk van, legyen az egészség, vagyon, állás vagy bármi más, a mi szivünkön fekszik.

Ha ily rendben könyörgünk s oly szellemben, a milyenre maga az Úr Jézus oktatott bennünket, t. i. úgy, hogy könyörgéseink mindenkori refrainje: Legyen meg a te akaratod: akkor imánk, könyörgésünk meghallgatásra talál biztosan és üdvös és szent lesz áldozásunk. Amen!

[1] Márk X. 51.

Stephaneum nyomda r. t.